

TIDEVARVET

TIDEVARVET N:r 17: 1928

Veckans ledande artikel Kapitale, är skriven med anledning av socialdemokraternas motion om arvskattens utbyggnad m. m. vilken i förra veckan avlogs av riksdagen.

Äventyrare av Elin Wägners handlingar om en märklig konferens, som nyligen hållits i Birmingham.

Tidevarvets medarbetare, Pier Gudro skriver från Rom om Påven och den fascistiska skolan.

IKrafternas frigörande och Levande värden skolorproblemet upp från en annan sida, med utgångspunkt i några svenska försök att förverkliga den nya skolans idé.

Ruth Persson fortsätter sin berättelse om Ankan i Pälshus.

Kvinnan i förvärvsarbete och samhällsliv är en skildring av den nyligen hållna samhällskursen i Göteborg.

ÄVENTYRARE

av Elin Wägners

Tidevarvets redaktion tog löfte av mig att skildra min påsk i England, men det är nästan mer än jag kan hålla. Påskdagarna tillbragte jag som gäst vid en konferens som hölls vid en grupp av skolor vid Birmingham, nära Cadburys berömda chokladstad Bournville. Skolornas ordinarie befolkning av blivande missionärer och teologer var borta. Istället hade samlats halvtant hundra människor, utgörande representanter för små grupper som i hela England sluttat sig samman för att i djup gemenskap finna kraft att förvandla sina egna liv och världens. Att skriva om hur dessa människor strävade att forma ut sin gemenskap och fastslå sina vägar och medel synes bli ett försök att överföra överbefråda ting. Jag önskar icke gärna förmedla intrycket av en liten tåkig sammanslutning med sin privata patentmedicin till världens främsling, ty så var det inte. Där fanns intet sekterskt eller patientfrälst, intet färdigt och fastslaget hos dem, intet överspant och intet tomt och allmänt tal.

Om jag trots risken gör ett försök, så är det för det första för att hålla ett löfte och för det andra för att fullfölja mina artiklar i Tidevarvet om gruppliv och gemenskap från förra sommaren. Redan då hade jag på känn att vi icke voro tvungna att välja mellan att dragga vidare med den demokratiska styrelseformen sådan den just nu utbildat sig, eller att överlämna vårt ansvar och vår bestämmanderätt till någon »kraftig karl»: bankdirektör Rydbeck eller en drömd Mussolini vi inte ha.

Den tredje utvägen var att experimentera med en ny demokrati, att finna ut döda eller glömda möjligheter till inspiration i en arbetsform som nu är osak till så mycken desperation. För att se detta experiment i verksamhet foro Dagny Thorvall och jag till konferensen. Vi visste att dessa människor vägat sig in på den djupa gemenskapsens farliga väg, den väg som döjer så över-skådliga möjligheter på ont och gott, därför att de voro kristna och förtröstade sig på gudomlig hjälp. Men

först då vi fingio konferensens program i handom, klarnade det för oss att rörelsen på detta påskmöte ämnade stifta en orden eller radikaliserar sig till en orden vars medlemmar förbund sig att ge hela sitt liv för Guds rikets förverkligande på jorden. Förslaget som var resultatet av ett intensivt grupparbete under ett års tid, framlades till församlingens antagande eller förkastande, en beaktelse och en tillämpning av tro som föreslog rörelsens uppdelning i en inre och en yttre ring. Den inre skulle bildas av människor, villiga att ge liv och egendom, intellektuell och andlig kraft helt för rörelsen och dess mål, den yttre utgöra ett slags lekmanabrodraskap, vars medlemmar voro fria att fullfölja sin vanliga gärning inom de allmänna riktlinjerna för rörelsen. Det fanns alltså ett fält för gruppens gemenskaps inspiration att verka under den blivande överläggningen, där låg väntande segrar eller nederlag för dess idé, och vi voro ofantligt spända på vad som skulle ske.

När vi sen mötte dessa äventyrare på höjderna ovanför den svarta staden Birmingham, funno vi att de under de år av gemenskap som föregått mötet hunnit få ett tydligt sykontycke. Vi veta inte vad det var som gjorde dem lika: missionärer, läkare, bokhållare, präster, lärare och lärarinnor, folk av alla åldrar och stånd, men de voro det. Kanske att det var för att de alla hade en blandning av allvar och glättig galenskap i sitt väsen. Man kände hur mycket av gemensamma minnen och arbete som band ihop åtminstone den inre gruppen av dem. Men församlingen var inclusiv, samtidigt som den var exklusiv. Alla voro inställda på att vara varandra och oss främlingar till tjänst, alla togo ömsidigt tillit som en given sak.

Vi märkte mycket snart att rörelsen icke samlats kring någon personlighet av större styrka och resning än de andra, och att den heller icke ser sig omkring för att uppträda i en sådan. Helt naturligt, ty den arbetar med den tesen att klarhet om målen och kraft att arbeta för dem vinnes genom att sätta gruppens samlade tanke- och viljekraft igång. Konstitutionen gav all makt åt den yttre gruppen, ingen åt den allra innersta kärnan, kollegiet. Den mötes teknik som vanligen pluggas och övas användes icke här. Debatter förekommo: mycket fränka och skändligt med skamtansamma inlägg så att skratsalvor avbrutit löste all spänning. Debatterna voro till för det en debatt ska vara till för: att sätta in allas intelligens, erfarenhet och känsla för att bygga upp ett resultat, att arbeta fram den slags stämning, ur vilken lösningen födes som blixtnar ur ett moln, och ingen kan säga vemns den var ty den är gruppens gemensamma egendom.

På så sätt förfaller ömrostring och majoritetsbeslut av sig självt. För att få de tystlåtna, bliga och övade med, bröts församlingen upp i mindre grupper till förberedande diskussioner. När man sedan möttes i plenum grupperade man sig i en halvkrets omkring ledningen, ingen behövde eller gav ordet, vem som helst sade vad som helst när alla helst, men alla eller så gott som alla visste att denna frihet förutsatte självdisciplin.

När församlingen möttes till diskussion på Långfredagen stodo meningarna ganska skarpa mot varandra. Där fanns gruppen av de mest hängivna (samtidigt kanske de ytterst avseende vore mest fria) vilka

(Forts. 4 sid. 4.)

Påven och fascismens skola

I. »Det förefaller som om man på nytt söker att utbreda ett samhälls- och statsbegrepp som står i strid med den katolska kyrkans väsen och lära. nämligen det om staten som självändamål, om statsborgaren som endast de borgerliga lagarne underkastad, om staten som en till gudomlig rang höjd institution» — dessa ord stå att läsa i en av den nuvarande påvens mot L'Action Francaise riktad bulla. Men indirekt voro de riktade mot fascismen, och de angiva kort och klart den egentliga anledningen varför det mellan Vatikanen och fascismen finnes en klyfta, som naturligt nog allmera vidgats.

Första gången är det nämligen enu som Pius XI tagit till orda mot fascismen, fast det är första gången det skett under former, som gjort det för den italienska pressen omöjligt att gå hauss ord förbi: denna gång talade han, som bekant, på italienska och inför representanterna av Roms prästerskap, tidigare har han talat på latin och inom den slutna kretsen av kurlians kardinaler.

Men sin avvikande mening, den har han annåt nu inemot tre år, d. v. s. allt ifrån den tid då den fascistiska statlärnan började få fasta konturer, vilket skedd först då fascismen efter Matteottimordet

tvangs att skära av banden med alla andra partier och målmedvetet började bygga upp den fascistiska staten. Dess då närmare bestämt från början av år 1925, allt tydligare manifesterade tendenser, vilka kortast kunna sammanfattas i Mussolinis älskingsformel: »Allt för staten, intet mot staten, intet utan staten», möttes nära nog omedelbart av en låt vara lågmålt och saktmodig, men dock mycket bestämd opposition från påvestolets sida. Pius XI är till sitt utseende en modern borgartyp, men till sitt sinne lag är han en mera trogen värdare av sin kyrkas traditioner än kanske de flesta av sina föregångare. Augustini särskildande mellan världens staten och gudsstaten, av vilka den senare är mål och den förra berättigad endast i den mån den tjänar till förberedelse för gudsriket var det som de medeltida påvene äroberopade under sina strider med kejsardömet. Och det är denna senare uppfattning den katolska kyrkans nuvarande chef nu gör gällande gentemot fascisterna, vilka däremot liksom Machiavelli den Augustinska statlärans främste motståndare, anse att det är världens staten som är suverän, och att de enskilda medborgarne äro enbart medel för dess allt monopoliserande och absorberande syften.

Det var därför Pius XI slöt jubel-

året 1925 med att instifta en fest till Kristus KONUNGEN, motiverande denna nyanordning med en förklaring, att det är intet utvidens människor så väl behöva påminnas om, som att de historiska staterna äro inga riktiga stater, men att den enda sanna staten är urbliden i himmelen, och att så människorna följaktligen måste sträva att skapa om sina stater till verkliga avbilder därav och lära sig högre skatta gudomliga än mänskliga lagar. Det är också därför han i sina ovan antydda tal till kardinalerna gång på gång fördömt dels all obehärskad nationalism, och dels alla moderna försök att göra staten till idols, och det är därför han nu till sist i mycket allvarliga ord gjort sig till talsman för »de kristna förfäldrare», som »med ett djup oro och sorg iakttaga det planmässiga strävandet att helt och hållet monopolisera ungdomens icke bara fysiska men också moraliska och andliga uppfostran, d. v. s. med andra ord, opereratt mot fascismens numera konsekvent genomförda omhändertagande av all italiensk ungdom.

Omläggandet av hela det italienska undervisningsystemet har, som ofta påpekat, varit den hittills mest betydelsefulla reform fascismen genomfört. Visserligen var frigörelsen från den materialistiska och starkt

antiklerikala filosofi, vars upphovsman var den f. d. prästen Roberto Ardigò, och som i tre, fyra decennier enväldigt behärskat italienska skolor och universitet, som så mycket annat redan av föregående regering begynt. Men den som helt rennsid, däruv dock ofrånkomligt fascistismens förste undervisningsminister, Giovanni Gentile, idealismens främste italienske företrädare vid sidan av Benedetto Croce. Det var också Gentile som införde kristendomsundervisning i de lägre skolorna och som likställde de privata lärkonstlärarna med statens, underkastande dem bägge utan åtskillnad tvånget att låta lärungarne avlägg den s. k. esame di stato, statsexamen, något varifrån tidigare de senares alumnar varit fritagna — till i förbigående sagt icke ringa men för undervisningens allvar och effektivitet.

Denna de privata, d. v. s. realter de klerikala, skolornas likställande med de statliga har länge varit ett av Vatikanens stora önskemål. Men länge varade ej den tillfredsställelse man inom kyrkliga kretsar kände däröver. Knappt hade den Gentileska reformen i sina grvstär drag börjat realiseras, förrän fascismens Stora Råd kom till

(Forts. 4 sid. 4.)

Varje förstånadig huumoder lilm när oin tvätt till
Normalmas Tvätanstalt
 Riddareg. 14, tel. 76426
 Vi mottager all slags tvätt till
 platens lägsta priser. Hämtas
 dagligen.
 Specialitet: Siårktvätt

Ansiktsbehandling
 Botande av hud-defekter.
 Massage,
 Manicure,
 Pedicure
 Alla assist. äro gymn. dir.
 Franska Skönhetsinstitutet
 Acad. Scientif. de Beauté
 10 Hamngatan 10
 Norr 4244. Beställ tid.

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
 sunda varor i
 sunda butiker.

KONSUMTIDNINGENS FÖRENINGEN STOCKHOLM

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1—3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE:
Ada Nilsson.
REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner.
Elsabäck Ternm.
Honoria Hermelin.
REDAKTIONSEKRETERARE
Carin Hermelin.
Mottagningstid 10—12.
Telefon Norr 4842.
EXPOSITION:
Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50,
kvartal kr. 2.—, lösnummer nr. 350.
ANNONSPRIS:
1 text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmteogstraf 3, Stockholm.
Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresrättsden. Testamen-
ten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från landsorten besöras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå
Inneh: Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575—7576.
f. d. La Vattugatan.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskaver,
Brottsreglering och testamenter,
förvaltningsuppdrag,
Även skriftliga förfrågningar.

ALMA AXELSSONS
Förläggningshem
Linnégatan 19, morgon inackord, även för
längre tid. Tryckt o. o. n. värdes. Tel. 78724

Öka Mailusten
och stora konferens med IDEOAN. Ökade
Medlemskap. Hög järnhalt. Ökade
Inkomster. Fås i alla apotek.
IDEOAN A IDEOAN B
äro nya utgåvor.
Kälo-IDEOAN
kvävs utvärmas.

Inføres genom
Stockholms Tandläkarförening
Tandläkare
Birgit Stenström
Götgatan 55, morgon 10.11, 1.6 och
efter översikt. Söd. 90 55

Tandläkare
Set Hedlund
Stureplan 13 (D. Ns hus)
Tel. 12047. Mottagningstid 4—5 e. m.
Kostnadsfri rådgivning

Massage, Bad, Kvartslampa.
David Bagaresgata 12, III (hiss), 11333.
Margit Nilsson. Lisa Odqvist.
Gymnastikdirektörer

Massage sjukgymnastik.
Bad, Kvartslampa,
ljusbehandling, Marta Nilsson,
Sundlandsgatan 2, III, hiss, tel. Öst. 9723

Gymnastikdräkter
av trika till alla åldrar, av tyg på beställ-
ning. Stort lager av N. F. K. I-livstykke
för barn och vuxna.

Promenadskodon bredare o. smalare med
och utan klack, linnet och lan beställs i
Anna Ahlströms Manufaktur
och Kortvaruaffär,
Götgatan-95. Tel. Sö. 31 184.

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

Kapitalet

Den socialdemokratiska partitionen utredning av det sätt var på arvskatten bör utbyggas och omformas för att åvägbringa en beräknad av de stora förmögenheterna och en jämnare fördelning av egendomen har av riksdagen behandlats och av de borgerliga avdelats.

Men frågar sig, varför denna begäran om utredning endast avsåg arvskatten. Kanske ämnade man det som ett första steg för att sedan fortsätta på den inslagna vägen. Men man har svårt att tänka sig en utredning angående kapitalberäkningsenhet enbart hänvisad till arvskatten.

Det kan visserligen förefalla oräddigt med ärva, icke förvärva de förmögenheter, när de äro alltför stora, men själva den tanken att spara åt någon annan, inte bara ge ut för sig själv, är varken oriktig eller odemokratisk. Arv är gäva och gäva är icke förkastligt annat än under en viss form av välgörenhet, och den befriar sig från sina samhälls- och sociala plikter genom att ge almosor av sitt överflöd.

Däremot är det vanligen anförda skälet mot arvskatt, att det skulle oömtänt göra sparsamheten mindre välgående, det blottar en ansvarsloshet, som där den finns säkert skall veta att i varje fall ta sig ett eller annat uttryck. Vad man ställer sig betänksam emot är att bilda stora fonder i statens ägo. Det är tvivelaktigt om staten, som består av oss själva, är vuxen att förvalta ett sådant förmynderskap. Det enda vore om en sådan fond kunde placeras i jord och användas till att hindra jordmonopol och därigenom spekulera i jord.

Begränsning av förmögenhet och rättvisare fördelning av egendom beror likväl ett så brännande spørsmål, att det behöves en utredning av frågan i hela dess vid. Den centralisering, som är genomgående i vår tid beror även kapitalisering, kapitalet håller onckeln på att hoppa sig på ett fåtal händer. Men detta fåtal utgöres icke till så stora del av enskilda kapitalägare, utan av representanter för kapitalbildning, för banker och bolag. Detta innebär en verklig fara ty de äro de enväldiga härskarna över de många samfälliga kapital och kun-

skap. De äro de som äro i stället för kapitalägarna. Det är icke kapital, utan dess allenahärande makt vi vilja koma till. Ty förän den blir begränsad till sin rätta plats att tjäna, icke att befalla, blir där aldrig fred mellan folken, aldrig ett rättvisare samhälle.

Hällegård
Telefon Skärstrå 4. — Vacker rum lediga nu genast.

Rosstorp
Telefon Rönninge 258. — Lämplig rekreativplats.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar
Kirurgiska Gummvivar, Basonger alla slag. Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpon, Bräckband, Ryggbälte, Grossesakorströcker och Gördlar, Brösthållare, Lungskyddare, Sköjknappar, Ligpöror, Dambindor, Barnvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillskrift.
Illustrerade kataloger gratis.
Magasin Special
Vasateilänggatan 66
(Hälsö i Pöngers)
Birger Jarlsgatan 9
STOCKHOLM

Arbetsfredens främjande

Tiden malkas då regeringens förslag till lag om kollektivavtal och arbetsdomstol skall komma för en riksdagens kamrar. Det har framhållits att förslaget endast avser att lagligen befästa det allmänna rättsmedvetande, som redan existerar på arbetsavtalens område. I fall den föreslagna lagstiftningen förmedla öka effektiviteten i de bestämmelser om förhandlings-, förliknings- och skiljedomsförfarande, som redan nu i stor utsträckning finnas inrymda i kollektivavtalen vore allt gott och väl. Det skulle säkert i sådant fall inte heller ha möts av det skarpa motstånd från arbetspartiden, som nu varit fallt. Ty arbetarorganisationerna ha i hög grad bidragit till att skapa den rättsordning, som finns.

Men genom sina bestämmelser om arbetsvisternas kriminalisering och dragande inför skiljedoms domstol tyckes det nya lagförslaget — tvärt emot syftet med detta — ytterligare försvåra möjligheterna till verklig fred mellan arbetsmarknads båda parter.

Förslaget kärnpunkt är förbud mot lockout, strejk, blockad eller bojkott till följd av vad som benämnas rättstvister, under den tid parterna äro bundna av avtal. Den som bryter emot denna lagbestämmelse straffas med kadebestämd straff. Målen skola avgöras av en nyinrättad

na diktera samhällens lagar genom penningens makt. Det är detta, som i tid bör hejdas och förekommas. Och det är fråga om, att man genom att angräpa skadan från fel håll och börja med att inkärpta på enskilda människors rätt att råda över sitt, leder uppmärksamheten från själva kärnpunkten. Man skall inte hindra enskilda människor att förvärva kapital, tvärtom möjliggöra för alla att göra det, man skall i stället hindra kapitalet att bli den bestämmande makten i samhällslivet. Och det skall ske, dels genom att undandraga jorden från spekulationsmöjligheter och helt överlåta den åt brukandet och vidare genom att låta industrins arbetare få del i produktio-

nen. Låt oss få en utredning med sådana riktlinjer. Det är icke kapital, utan dess allenahärande makt vi vilja koma till. Ty förän den blir begränsad till sin rätta plats att tjäna, icke att befalla, blir där aldrig fred mellan folken, aldrig ett rättvisare samhälle.

Berliner Bock Drieka
Damernas Favoritdryck.
Måltidsdrieka.
RÅSUNDA BRYGERI A. B.
Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.
DUCHATTELLER från kr. 35.
Chalanger 28 — Badaffärer 60 — m. m.
Danielsson, Metareg. 6. Tel. Sö. 766.

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå
ansk. ex. sjuksköterskor och enkla-
rare, även barnsköterskor.
Vallhallaväg, 18^a, 86181, N. 24113

SIGURD LIDIN
MÅLARE — Cleveligränd i B
Onderteléfono 8 fm.—7 styk. No 20777
Efter 7 tim. Best. Norr 1463 Vasenåkad Söd. 32253
Ulftr. Rom. Fasad. Styl. och Målningsarb.
På entreprenad eller löpande räkning
Kostnadsföring och arbetsbeskrivningar på
begäran. Högsta kostnad
Gediget arbete — Humana priser

Nytt! Sidenklädda Nytt! Möbler
tvättas efter ny metod
utan att förlora färgen.
Köpenhamns-
ateljén. Tel. 31825
10644

arbetsdomstol, vars beslut inte få överklagas.

Man försöker alltså befrija freden genom hot om skadestånd, vilket kan tyckas vara en betänkelig sak. När det gäller att fastställa störelsen av de genom avtalshotet lidna förlusterna blir det svårt och främst, trots god vilja, svårt att ställa upp några rättvisa normer. Arbetsgivaren har för sin del större möjligheter att överskåda och beräkna den risk han löper vid ett avtalsbrott. Ty den skada, som genom arbetsinställens tillfogas arbetaren är ju tämligen lätt att måla i hans förklarande arbetslinje. För arbetarorganisationerna är det däremot hart när omöjligt att kunna överblicka de ekonomiska följderna av en omlaglig strejk. Arbetsgivaren kan ju beräkna den av honom lidna skadan till tusentals för att inte säga miljoners kronor, beroende på den beräknade handelsvinst han gått miste om. Utbetalandet av sådana summor skulle vara nog att knäcka arbetarorganisationerna och det kan väl knappast anses att detta skulle bidra till en förbättrad ordning på arbetsmarknaden.

Förslaget har dessutom gått mycket långt i sitt krav på skadestånd. En organisation är, även om den inte själv är bunden av avtal, förbjuden att låta sina medlemmar eller på annat sätt medverka vid omlaglig stridsåtgärd, som någon av dess medlemmar vidtagit. Olydnad mot denna bestämmelse medför skadeståndsansvar. Om en förening endast till en viss grad är skyldig till arbetsinställens och den egentligen är några enskilda medlemmars fel, skall föreningen ändå betala hela skadeståndet och får sedan genom process mot medlemmarna försöka få tillbaka någon ersättning. Vidare åläggas föreningarna med hot om skadestånd att noga övervaka sina medlemmar och försöka förhindra dem till återuppgående av arbetet etc.

Långt ifrån att uppnå ett fredstillstånd kommer man sålunda istället för att rika sin i ganska trassliga förhållanden, där man inte heller är hjälpt med vanliga tillits praktiserade förhandlingsmetoder, utan får låta till den mycket besvärligare arbetsdomstolens väg. Det är heller inte bara arbetsinställelse utan överhuvudtaget brott mot kollektivavtal, som blir straffbart, alltså även sådana saker, som arbetarnas uppförande, uppträdande med förman m. m., om vilka det finns bestämmelser i avtalen.

Avtalens slutande kommer självfallet också att försvåras. Istället för att som hittills vedertaget uppfattning om bestämmelserna innebära tvärt tillfyllt, kommer ett avtal inte att kunna slutas utan juridisk övervakning av varje uttryck. När brott mot avtalen medför så tunga följder måste man tydligen juridiskt vara fullt på det klara med deras mening. Detta innebär också att alla nu gällande avtal måste uppsägas och ersättas med nya.

Ordet rättstvister anses i den allmänna uppfattningen vara en tvist, som rör tolkningen av de i ett avtal intagna bestämmelserna. Det kan ju tyckas rimligt nog att en sådan tvist inte får förändra arbetsinställelse. Och i stor utsträckning har också rättstvister varit hänskjutna till skiljemandens avgörande. Men den juridiska definitionen på rättstvister är en sådan tvist, där en parten mot den andra hävdar en rättighet, som har redan förvärvat sig eller i vart fall anser sig ha förvärvat sig, eller i annat avtal. Alltså kommer genom rättstvistsbestämmelsen alla sådana tvister under lagen, som på ett eller annat sätt berövas av avtal, alldeles oberoende av vad de handla om. Det blir sålunda mycket litet över, som kan betecknas som »intressetvister».

Det innebär alltså ett mycket stort område. Det innebär också att den skulle komma att föra allt längre från den frivillighets väg, som dock till slut måste vara den enda sakra utvägen ur arbetsstriden förelöste. Ett allmännare alltifritt skiljedomsförfarande, ett allmännare starkt förtroende förhållande mellan parterna. Den utvägen kan synas svårupplägg. Men det torde i längden löna sig bättre att försöka det säkra om också svåra sätter, än att i desperation med en ovälkommen vägförelse förstå de små förutsättningar till samförstånd som redan finns och ännu mera kunna utvecklas.

Mötesplatsen

Eksjö Frisläsnade Kvinnoklubb

hade onsdagen den 14 april anordnat offentligt möte med fröken Elisabeth Tamm som föredragsföreläsare.

I en inledningsföreläsning redogjorde fru Heger Sjörén för sprydet med Kvinnoklubben arbete och dess samband med F. K. R. samt manade kvinnorna att deltaga i samhällsarbete. Fröken Tamm föredrag behandlade ämnet »Vårt är de senaste årens politiska utveckling hän?»

Demokraten har ej fått visa vad den duger till, uttryckte fröken Tamm bl. a., men vår tid har fått låra vilka vägar som äro framkomliga för kommande årtionden. En demokrati, som ger medborgarrätt och sedan omlämnar dess verkliga grunder. Majoritetens makt, som räknar med mynt, kämpa om valdet. Vi tro dock att den sanna demokraten skulle komma, om vi gäve rum för den. Men det kräves upproppar till demokrati och det behöves offer för densamma. Det är inte först och sist de revolutionära eller radikala utvecklingarna, som förtvaga liberalismen, utan det är den försvagade tro på densamma. Det kräves uppgående av ett saktligt och förutsättningslöst arbete om vi skola få ett demokratiskt samhälle.

Det gedigna och sympatiska framförda föredraget mottogs av en tacksam och ganska talrik publik.

M. J.

Till Nordens Kvinnor!

Av de många uppgifter, som kvinnorna ställas inför vår tid, är lösningen av alkoholföräns ovetenskapligt en av de viktigaste. Att vinna en djupare insikt i och förståelse för detta problem, som så djupt ingriper på många livsområden, bör därför vara en hjärtesak för alla ansvarskännande kvinnor. I kampen mot gamla fördomar och svårutrotliga sedvänjor kräves nämedveten vilja och seg utthållighet.

Det är därför glädjande, att kvinnornas intresse för alkoholföräns under senare neder manifesterat sig på nytt i den strävan till samarbete på detta område, som mer och mer börjat framträdas bland nordens kvinnor. I samband med de Nordiska Nykterhetskongresserna, vilka sammalsats varmt är i de olika nordiska länderna, har regelbundet under de senaste decennierna en Nordisk Vita Bandkonferens ordnats, den första år 1902 i Stockholm och den senaste som var den 7:e i ordningen, i Dorpat, Estland, 1926. Vid denna konferens beslöt att bilda en organisation, som skulle utvidgas till att omfatta alla för en alkoholfri kultur intresserade kvinnor i Norden. Den nya sammanslutningen fick namnet Nordiska Kvinnoförbundet för alkoholfri kultur.

Ett tankebyrå i frågor som särskilt beröra kvinnorna, hemmen och ungdomen, ämnas väckande föreläsningar och andra olika sypunkter av biblandande ämnesområden å säkerligen ägnade att vidga bilden hos kvinnorna, öka deras intresse för en alkoholfri kultur.

Under förhoppning härnäst inbuda vi Eder att deltaga i denna kvinnornas rådgivnings och utse representanter till *Sida Nordiska Kvinnokongressen i Stockholm den 23 och 24 juli 1928*.

Alla för saken intresserade kvinnor äro desattom välkomna som deltagare i kongressen.

Anmälan om deltagande jämte avgiften 2 kronor skall insändas till *Nordiska Kvinnokongressens byrå, Sundlandsgatan 42, Stockholm, till den 15 juni 1928*.

Program m. m. sändes senare.

Vi hälsar Eder skönda, kvinnor från Danmark, Estland, Finland, Lettland, Norge och Sverige hjärtligt välkomna till Stockholm i sommar.

För Nordiska Kvinnoförbundet för Alkoholfri Kultur:
Emilie Rathou. Hedsig Rindner.
För Vita Bandet.
Maria Sandström, A. Sjömands Öhlin.
För Kvinnornas Centralråd
Vira Eklund. Frida Häner.

Krafternas frigörande

Tidevarvet har ofta fäst sina läsa-uppmärksamhet, eller själv av sina läsare fått uppmärksamheten riktad på forsk i olika länder att förverkliga den nya skolan. Man har därvid med någon gränslös letat efter de nya idéerna också i Sverige. Att försöka till deras förverkligande inte varit så tanklösa som man kunde önska kanske beror på våra skolors förtärlighet — som hittills fått gälla för tillräckligt.

Emellertid börjar den nya skolan sprida också här. Att den redan är representerad på några håll — Ty-ringe helsepenning, Hindås, Annaskola i Stockholm, Ofotsskolan i Stockholm — är bekant. Nu till hösten öppnas Viggbyholmskolan, en internatskola avsedd för både gossar och flickor där man ämnar arbeta efter de linjer som största målet är till hemmen i själverksamhet och individuella utveckling.

Viggbyholmskolans föreståndare blir hittillsvarande föreståndaren för Ofotsskolan, Per Sundberg. I prospect till den nya skolan anges dess syfte med bl. a. följande ord: »Uppfostrans främsta mål är ej teoretisk kunskapsställning utan viktig detta än är, utan frigörarna av barnens själverksamhet och de krafter genom att bereda de för varje barn karaktäristiska och spontant framspringande intressena möjligheter till sund och naturlig utveckling.

Det förhållande att vi människor, och icke minst barn och ungdom, vims emellan är oämligen olika. Två till tre så vitt man vill ta hänsyn till psykologiska faktorer att ersätta den vanliga klassundervisning med en mera individualiserad undervisning. Barn i samma ålder kunna ha mycket olika inriktade anlag och kunna dessutom i psykologisk utveckling befina sig på stadiet flera år skilda från varandra. Det är oppsyklogiskt att kräva samma mått av tillägnade kunskaper under samma tid såväl av den bättre som av den svagare begåvade eleven. Både bli lidande därpå. I Viggbyholmskolan tillåtas den mera begåvade eleven att gå fortare framåt i den för honom naturliga takt, medan den långsammare arbetande längden erhallar den tid han behöver för att grundligt genomarbete de olika uppgifterna. Detta arbetsätt resulterar alltså i s. k. fri flyttning och levandessistemat systemets upphävande.

Genom en starkt genomförd koncentration av de olika ämnena, genom sammanförande av flera ämnen till större enhetliga arbetsuppgifter, vill skolan söka övervinna den splittring, som inpressad av alltför många och olikartade ämnen under samma arbetsdag för med sig.

Skolan skall förläggas till Viggbyholms herrgård, belägen vid Stockholm—Roslagens järnväg. Den kommer att förögra över ett ganska stort trädgårdsområde. Dessutom kommer stort vikt att läggas vid fri-

LEVANDE VÄRDEN

Ställd inför den nya skolans många teorier om barns själverksamhet, om individuella studieuppgifter, om fördjupande av lärostoffet, trågar man sig ofta Finns då inga sådana tekniska, som upplevat teoriernas förverkligande, som med praktiska exempel kan belysa möjligheten av förverkligandet. Som kan trösta en fast hjälplande hand åt dem, som ännu tvekar sig fram med litet god vilja som enda ledare i mörkret.

En sådan handräckerska visade sig fröken Elsa Busck vara, då hon i ett föreläsning till Avenus barnomsorgs fram-lade sina erfarenheter av historielundervisning i en s. k. tecklasgrupp på Tyringe helsepenning Hindås. Man fick för en gångs skull veta precis. Men hjälp av svart tavla, pekpinne och korta klarlades kursens gång och i livliga och medryckande ordalag skildrades de levande utvecklingar som gjorts från läroboken ryggrad, de detaljuppgifter, som givits och den själverksamhet dessa lett till. Man förstod att eleverna fastän bara i tecklasare inte ansetts för små att få förnimma ett tidsvarv samma visad — att få blicka in i avad som sker i det som synes sbes. Och man förstod att de visat sig värddiga.

Fröken Busck dodde inte det rent tekniska hinder, som ännu står i vägen för denna sorts undervisning. Den stora bristen på studiemedel. Visat existerar det både arkunder, literaturläster och reproduktioner av konstverk som behövs de olika tidsperioderna men de är svåråtkomliga och dyra att förskaffa i många exemplar.

Det är uppmuntrande att för henne själv inte ens i detta hänsende några svårigheter tycktes ha existerat. Helt i förbigående berättade hon översattningar av franska verk, och vidare utvecklingar av översättningarna.

Genom föreläsningen löpte en ton av kamp för de levande värden. Kam mot vad? Mot det förbundna, det hävdvunna, det bekväma. Mot böjgen.

»Und seta ih nicht das Leben ein wie wird euch das Leben gewonnen sein.»

Luftslut överhuvudtaget. Eleverna få också tillfälle att själva arbeta inom det till Viggbyholms egendom hörande jordbruket.

Skolan kommer därför att i mycket få karaktären av ett lanthem, med det för en mer karaktäristiska praktiska arbetet jämsides med skolarbetet. Det kroppsliga arbetet skall hållas i åra och såväl gossar som flickor få göra sin insats för hemmets värd. Till skolan hör även smedja, slöjdsal, bokbinderverkstad, vävslal och handarbetsställe. Där eleverna få tillverka såväl nyttoföremål som idrottsredskap och leksaker.

Sådana vill man efter bästa förmåga söka göra de unga skickade att fylla den livsuppgift som deras anlag och förutsättningar visa han till, den med nu ligger på det teoretiska eller praktiska planet.

Den som intresserar sig för vidare upplysningar om den nya skolan kan vända sig till skolföreståndare Per Sundberg, Karlbergsvägen 80 a, Stockholm.

Änkan i Pålshus

Frups skolråd gjorde allvar av sin hetslöse och lät skilja Pålshus barnen hemmet. De båda yngsta in-sjökerade man hos stationsmästarens, den äldsta flickan tog nämndemans hand om och pojken, som nyss fyllt tretton, kom till Berg-felths på Hallagården — det är en liten bondgård några minuters gångväg väster ut från järnvägsstationen. — Ingen skulle nämligen med skäl kunna säga, att man inte sökt ordna sig goda fosterhem åt dem som möjligt och det var ju stilsamma, snygga barn som kunde tagas in i vilket hem som helst. Vältvittade och kammade. Fast vid-gått utrustade med kläder vore de inte. Och medfaret och illa under-hället var det lilla de hade. Det lade man märke till i alla tre fosterhemmen, och modern märkte det själv också, när hon stod och lade sam-men plaggen åt dem, men då var det ju inte längre något att göra åt det.

»Ni får försöka komma hem över söndagarna», sade hon. Ty kanske att hon då skulle få tillfälle att laga och ändra lite åt dem, tänkte hon. Och barnen lovade henne snifftan- det att de be om lov.

Den första lördagseftermiddagen kom de alla fyra. De båda yngsta rusade som ett par små stuveldindrar knt på henne, när hon stod och se-lade av hästarna.

»Mor, här är vi!» ropade de, och med detsamma brusto de i gråt. Den äldsta flickan grät inte. Hon tvang sig att svalja ner snifvningarna efter hand som de kommo och stod med huvudet dolt i manen hos den ene av hästarna och lätsade sig smeka denne. Pojken kom sist. Han tog i hand när han hälsade och det stack till i bröstet hos både honom och henne, ty detta var första gån-gen något dylikt kommit ifråga dem emellan utom på lek.

Han hade blivit sitt på något sätt olik under dessa dagar, han varit borta — fylligare på ansiktet och långsamare i rörelserna och blekare. Tyckte hon det endast hunnit to-gro sig något efter återseendet. Nämndemansfrun hade snt med kaffebrod, och flickan var lycklig över att kunna bjuda på dopp till kaffet.

»Var så goda och hållen till gods!» sade hon och var påpasslig att bjuda kring faten.

De båda yngsta hade fönnit be-gått i järnvägsväret och pratade på ett för för att göra modern också bekant därmed. Den äldste hjälpte dem och flickade in ett ord här och där. Han såg glad och belåten ut, där han satt och mumsade kakor, men pratsam som förr var han inte längre, och plötsligt märkte modern att hans händer skölvde när han ströckte ut dem efter vägget på bor-det. Det hade de aldrig gjort förr, det hade hon lagt märke till.

»Hjälper du till med arbetet till Bergfelths?» frågade hon. Det kom häftigt och pojken fattade det som en uppmunring.

»Jag vill det nog», svarade han. »Men de säga, att jag får inte lov. De vill, att jag skall leka med pojkarna som på det stationen. Men det är inte roligt.

Och hon tänkte: Herre gud, är det jag själv, som överanstängt ho-mom med arbete så att han blivit darrhäft. Då hade det ju knappast skett mer än rätt att man tagit barnen från henne. Men han sade.

»Är det inte roligt att leka, säger du?»

»Jo, men man kan det ju inte», svarade han helt förtvystat. »Där är ju ingen plats. Och så brukar folk komma ut och säga, att de skall anmäla en för att man trampar på deras jord och för att man skriker och för allt möjligt.

»Men Peterssens!» Di kan då inte anmäla någon» för det ur den yngsta pojken. »Hos den kan man till och med stjäla till sig, för om de anmäla en kan man bara tala om för länsmannen, att de hembränna sprit, så få de böta många, många pangår.»

Tonen var triumferande och skadeglad och på moderns förskräckt: »Du har väl inte tagit något?» up-plyste han helt glatt och beredvilligt:

BIT FÖR BIT

kan jag blotta fruktköttet, medan jag äter Jamaica-bananer. Intet mer utsätts för luften än jag ett ögonblick senare förtår. Man kan äta en banan utan att behöva röra vid fruktköttet. Inga bakterier, ingen smitta.

A.-B. BANAN-KOMPANIET.

»Nå inte ännu. De andra låta mig smaka.»

»Har han inte tagit något», försäkrade den äldste, när han såg hennes oro och han betydade, att hon inte behövde vara ängslig. Men när hon hörde den fullständigt oberörda ton varmed han och alla de andra tre bekräftade, att ibland brukade skol-barnen stjäla — men mest bara för skojs skull», förstod hon, att hon i alla fall inte hade någon orsak att känna sig lugn. Och när hon på måndagsmorgonen stod och såg dem gå bort från hemmet grät det upp för henne hur fullständigt maktlös hon var. Och det drojde långt uppåt dagen, innan hon kunde på allvar taga ihop med sitt arbete.

»Di skall inte stjäla. Jag skall nog se efter dem», hade den äldre högtidligt lovat henne i enrum. Men hon vägrade inte låta på honom. Hon tyckte, att nu hade hon all anledning frukta att förändringen i hans utseende orsakats av någon brottstyg eller skamlig hemlighet, som tyngde honom.

Sent på tisdagskvällen kom han hemspringande, men inte åt vägen utan genom skogen, som var en omväg. Han var svettig och andfädd, men när han tog henne i hand oro hans händer iskälla.

En av de knappar, han skulle knappa sin hängslen i, hade fallit bort, och han tyckte, att han inte kunde de fru Bergfelts sy i den, påstod han. Och så hade han sprungit genom skogen emedan han hoppats träffa på modern vid någon av huggningarna, berättade han. Och det lät fullt trovärdigt tyckte hon. Men när hon sen skulle sy i knappen märkte hon, att den visst inte som han påstått, fallit ur av sig själv utan klippts eller skurits bort, så att till och med en liten bit av tyget följt med.

Först log hon vid denna upptäckt ty hon tänkte: pågen är morsjuk. Men sen slog det henne, att om det endast varit längtan att få se henne, som drivit honom hem, skulle han väl tagit en genväg och inte kräglat sig fram en omväg länga plö-ningar och skogstigar, och det var endast hentes frukt, att råka skada honom genom att i ord röra sig misstro, som avholl henne från att göra honom uppmärksam på vad hon upptäckt.

Under onsdagen sköndes det, så att marken täcktes några tum, men

på torsdagskvällen hade hon honom hemma igen, och likaså på fredagskvällen och båda gångerna kom han skogsvägen. På torsdagen var det en glömd linjal, som var ärendet, och på fredagen ett hål på strump-pån. På fredagskvällen var det nästan fullständigt mörkt innan han nådde fram.

»När jag var mittför Svärten tyckte jag, att du ropade på mig från huggningarna på andra sidan, så jag gick runt om. Därför har det blivit sent», förklarade han.

Hon teg, men hon trodde varken på talet om linjalen eller det lilla hålet på strumpsocken. Hans an-siktstryck röjde för henne att det endast var förövändningen. Hon följde hans spår i snön och såg, att han verkligen, som han sagt, gått ett varv runt kärnkärnen, man kallar Svärten. Spårten stodo tydliga. Hon såg, att han stannat titt och fått och på ett par ställen hade han gjort avstickare till stenar och tuvor, som lägo borta. Men varför?

Han var ju inte nödd och tvungen att oivillkorligen fört råka henne till att komma in där, hemma, ty han kände till gommstället för nyckeln lika väl som hon själv gjorde.

»Vägar du inte följa landsvägen genom stationsannhället, när du går hem så här mitt i veckan», frågade hon. Ty hon tänkte att detta kan-hända var orsaken till att han liksom smög sig hem. Men han svarade: »Jodå», och hon hörde på röstten att där talade han sanning.

Hon sökte utforska av de andra utom lördagskvällen och sönda-gen hur det egentligen var fatt, men hon blev lika klok. De båda yngsta öppenhjärtiga prat om allsköns för-hållanden vid stationsannhället öka-de hennes oro, och det föreföll henne som om flickan blivit stel i sitt utspråkande med henne.

Sambället har bakbundit många händer och tvyngt mig att äsa hur det skändar mina barn, sade hon sig. Och hon måste kämpa för att inte förråda sin bitterhet och förstöra samsvaret med dem.

»Kanske jag kommer hem en gång under veckan», sade pojken. Men de stodo färdiga att ge sig åstad igen på måndagsmorgonen.

»Ja, kom», svarade hon och sökte fånga hans blick. Men den gled förläget undan henne.

Ruth Persson

Barnens hälsa — släktets välförd.

Låt barnen få sol varje dag året om! Giv dem hälsa, och kraft med

Solljuslampor

Original Zanou Tol. N. 286.

KIFA

31 Regeringsgatan 31

SVENSKA PATENTBYRÅN

NORMALMSTORG 18, STOCKHOLM

Utlägger patent och varumärken, utför erforderliga ritningar och patenthandlingar. Granskar och besvarar anmärkningar mot redan sökta patent. Lämnar råd och anvisningar för patentsökanden. Billiga arvoden. Rekommendera breven.

En annons

TIDEVARVET träffar den publik Ni söker. Annonser i vår tidning.

Påven och fascimens skola

Forts. fr. sid. 1.)

en del utomordentligt viktiga tillägg därtill. »Det är min önskan», förklarade Mussolini kort innan detta skedde inför en läraredeputation som besökte honom, »att Italiens 70.000 elementarläro skola nå fram till en av de millioner lärjungar, som anförtros i deras härd skola alla andligt — och om det kräves — också lekamtligt bära svårt skorta.» Det är programmet, som samtidigt en av den italienska skolans alla främste representanter formulerade så: »Skolan skall ej längre skämmas av liberalismens agnosticism. Den skall ju uppfostra medborgare och den måste se till att dessa redan från början lära sig rätta tänkesätt och inhämta tillhöriga kunskaper om sin tid och sitt land. Lärarna ej de draga sig undan från de hitills i allmänhet gjort, och skjuta undan dagens spösmål med ursäkten att det viktigaste för dem är att öka eget vetande. Det viktigaste för dem är i stället att lidelsefullt leva med i nationens politiska liv och att låta denna passion färga hela sin undervisning, så att hos eleverna dagligen ingjutes något av lärarens uppfattning. Ty eljest bli lektionerna sterila och andefattiga, och det karaktärsdragande elementet, som är betydelsefullare än något annat kommer att saknas.»

D. v. s. det tillägg som antyts är det, att den italienska skolan måste framför allt annat vara »i rätt mening politisk». Det är viktigare, har det vid flera tillfällen förklarats, att läraren är lidelsefullt politiskt intresserad och politiskt kunnig än att han är i besittning av stora kunskaper i det ämne vari han undervisar, viktigare att han är i stånd att vinna sina lärjungar och få deras förtroende och beundran än att han är en snustorr lär, som inte förmår annat än att plugga in fakta.

Det är därför man under det sista året överallt »purifierat» Italiens skolor och därifrån såväl som från universiteten utömstrat alla man haft skäl att betrakta som mer eller mindre direkta motståndare till den fascistiska regimen. Det är därför man också från gymnasiernas lärostolar i historia, litteratur och filosofi utestängt alla kvinnor, ty just inom dessa discipliner har man ju lättare att göra den egna livsuskådningen gällande och leda tankarna i bestämda banor, och det är därför av särskild vikt att ej lämna dem åt kvinnorna, vilka ej omedelbart deltaga i det politiska livet och följaktligen ej genomleva sin politiska

Äventyrare

dröme om sin nya orden vars medlemmar skulle vara kloka och disciplinerade som jesuiter, trosvissa som fascisterna, lika orädda att trampna nya vägar som bolsjevikerna, lyckliga och förenade som de första kristna. De voro villiga att ge sig själva och sina liv åt arbetet på att forma om livet på jorden, de voro förtrostransfulla att därmed kunna något förmå. Mot de revolutioner som arbeta med våld och diktatur ville de sätta den revolution som använder samarbete, kärlek och helhjärtat utgivande av sig själv. Med denna avgörande skillnad voro många av Bekännelse- och Tillämpningsparagrafer i mycket lika med kommunismens läror: utplånande av klasskillnad och rasfördom, omvandling av samhällets arbetsordning, så att dess grund blir allmän tjänst i stället för personlig vinst.

Efter dessa rörelsens förtrupper kom hela den grupp som inte kunde tänka sig att bli ordensmedlemmar på så stränga villkor men inte heller ville bli medlemmar av en ringare grad. De ville därför vandra ut i ordensreglerna till den grad, där de blevo antagna för dem. Denna böjelse förskräckte i sin tur dem som sett fram mot denna påsk som en ny start genom vilken hela tillvaron skulle förvandlas. Men på användningen voro dessa svårigheter övervunna och en lösning funnen, en förvand-

tro på samma sätt som männen. Man har emellertid ej nått sig härmad. I de privata skolorna kan man ej annat än i undantagsfall gripa in och avskeda lärare, men man har genom en strängt genomförd kontroll förskaffat sig säkerhet för att undervisningen skötes efter de principer som fascismen godkänner. Man kommer vidare att inom den allra närmaste framtiden ha förverkligat det redan sedan några månader i lag befintliga äbudet att i alla skolor skola användas samma och av särskild fascistisk kommitté godkända läroböcker, i stället för att därvidlag hittills rät en stor frihet, och också en allmän försväring, som väl i få länder torde haft sin motsvarighet.

Förordningen är som sagt ej ännu verklig. Det tar ju tid att välja ut de böcker som kunna gillas och sedan att förse dem med eventuella tillägg, förträtta vissa strykningar etc. men det arbetas med dessa revisioner för full maskin, och i varje fall till höstens termin torde det hela vara färdigt och de »lagenliga» böckerna i bruk. Betydelsen härav för i varje fall, den nu uppväxande generationen torde förstås utom vidare kommenterande. *Pier Gudro.*

ling skedd som icke lämnade några missnöjda eller överrösta kvar.

Det vi åskådade på denna konferens var alltså ett gemensamt ömknande av en oenighet till enighet, en skiljaktighet till oskiljaktighet. Knappast upplevde de församlade någon sådan stund av mystisk enhetsförnimmelse som de haft under tidigare möten. De föreföll så ofta vara nära intill något som inte kom, tätt intill en hemlighet som inte avslöjades sig. Men däremot fick den erfara att dess arbetsmetod dog även i andligt vardagslag.

Jag kan inte här gå in i detaljer om de studier av det nationella och internationella läget som de olika grupperna företogo som förberedelse för kommande aktioner för avrustning och internationell försöring eller för lösnande av den förtvivelde situationen inom kolindustrien. Allt var ju ännu på förberedelsens stadium. Men jag kan sluta detta försök till återgivande av vad som skedd på konferensen med att lägga fram en annan lärdom som gav sig därifrån, utom den som själva samarbetsättet skänkte oss. Vi reste fram i Birmingham med känslan av hur oerhörda de krav äro som denna tid ställer på arbetaren för Guds rike eller, med mer rationalistiskt uttryck, det fullkomliga samhället. Det duger inte mer att ta stav och rensel och gå ut och förkunna efter Anders ingivelse att Guds rike är nära, att det skall falla som en stjärna från sky, så må var och en se till att rädda sin själ i tid. Den eskatologiska förkunnen måste avlösas av en praktisk. Det går heller icke an att förora sig i åskåden av hur Guds rike skall förverkligas på andra sidan döden eller på andra sidan tiden. Här hade himmelriket försvunnit ur den praktiska diskussionen liksom helvetet. Alla tankar och bemödanden rödde det eviga livet mitt i timligheten, tillkomsten av Guds rike på jorden.

Inte heller kunde dessa människor som gävo sina liv, sin egendom och sin lydnad hoppas på att i utbyte få ansvarets börda lyft av sig. De kunde hoppas på hjälp av varann, därest plikterna mot ordnande vändes dem till något steg varmed de riskerade sin hittillsvarande existens, och det tycktes de vänta. Men det slutliga ansvaret för sitt liv och för valtet av handling och arbetsfält måste var och en bära själv.

Har någon valt ett speciellt arbetsfält, ett särskilt problem av de många som erbjuda sig, fördras det att han eller hon så koncentrerar sig därpå och så känner ansvaret att bidra till dess lösning att de gå till ett allvarligt studium därav. Exakt kunskap och en precis mening måste var och en ha, innan han går ut att påverka allmänna opinionen till en handling, det må vara obligatorisk skiljedom eller nationalisering av kolindustrien för att nu ta ett exempel på måfå. Dessa arbetare för Guds rike skola icke bara studera bibel och lärosystem utan nationalekonomi och internationell rätt och internationell situation. Ingen hedning får kunna göra dem svarslösa på detta vida kunskapsfält. Om de utgå från att alla våra svårigheter äro skapade av människorna och övervinnliga genom människorna och alltså icke äro till som fristående fakta, så måste de kunna säga i vilka kanaler en ny god vilja skall ledas för att tekniskt lösa dem.

Den som nyligen uppräskat sina

Kvinnan i förvärsarbete och samhällsliv

Att par frisinnade kvinnor sitta i sin lilla våning i Göteborg och fundera. — Tänk om det vore möjligt! Få nå några kända föreläsare och tala om saker och ting, som vi kvinnor med glädje och intresse kunde samlas omkring. — Hålla en kurs rentav, där man kunde få diskutera? — Men pengar? — Man skulle kanske kunna få anslag från något håll? — Om möjligt. Vore det en specialkurs förut hällen och privad eller något politiskt parti, som stode bakom, det är ju valår. Den här kursen skulle bli för alla kvinnor och peka på vår ställning av i dag med uppgifter både i det självsändiga arbetet och som samhällsmedlemmar. — Programmet växer fram, en rad kvinnliga kursanmälaningar, så som möjligt, serbilletjer säljas och en lokal för 350 personer anskaffas. Men kunde veta att kommitterades första bekymmer skulle bli för liten lokal! Det blir att skaffa en annan, som rymmer bortåt 600. Över 500 serbilletjer å 3 kr. förutom biljetter till enstaka föreläsningar skingra alla ansälsbeckymmer.

Det var en festlig förväntan hos de många kursdeltagarna, när ordet i Göteborgs kvinnliga diskussionsklubbs, fru Rut Adler, på utsatt tid förklarade kursen öppnad. Fru Burman Andersson lämnade i sitt föredrag en historik över kvinnoörelsen, såväl i vad det gällt rätten till arbete i fri tvälan med männen som kravet på full medborgarrätt. Kvinnans ställning i ett samhälle har varit gradatören för civilisation och rätskultur. En varm erinran gavs västerörelsen. Talarinnan slutade med en förhoppning att kvinnorna härnäst komme att ägna sig mer åt det produktiva arbetet.

Advokat Ståhl von Holstein uppehöll sig vid det av henne såsom svårast betecknade i kvinnoörelsen: rätten till arbete. Föredraget kom att mest röra sig om vad som utförts av 1919 års behörighetsakknunge. Behörighetslagen fastsätter rättsförhållanden i lydan om alla ämbeten utom några uppräknade undantag, militärförbehållning m. m. Vidare fastsätts likalönprincipen och lika rätt för gifta och ogifta. Ännu återstår mycket innan lagen till hela sin princip är genomförd. Nu gäller det att göra skickade att bestä i den fria konkurrensen, som endast räknar med förtjänst och skicklighet som befordringsgrunder.

Lördagens föreläsning av rektor Hermelin blev en allvarlig tankeväckare inför vår egen tid, om vad demokratin nu till synes fört oss, om diktaturen, som hotar också i våra mindre förhållanden, ja, i organisationer och institutioner tillkomna att främja allas rätt och människovärde.

minnen av Isben invänder kanske att människor som pressa upp kraven på sig själva så hårt, måste sprängas av inre motsättningar. Om medlemmarna av den nya orden kände Isben, skulle de förklara att hans problemställning inte viddom dem. Man behöver inte grubbla över denna motsättning plikt — lycka. Isben kände allt om de krafter som strida i människans själ, om tjuvningen och faran av stora offer, om pliktkonflikter och så vidare. Men han kände inte den värld där motsättningen är uppöst, och där varje gåva kommer tillbaka med mångfaldig belöning.

I den gemensamma förbundenheten i stråvan för drömda mål och

Skolans högsta uppgift bör därför bli personlighetsdanningen.

Froken Wallin talade om likalönprincipen och om möjligheterna för dess genomförande. Talaren framhöll vikten av att lika arbete blir lika avlönat men att i därvid bära ansvaret för tillgodoseande av familjens krav.

I den livliga diskussion som följde framhölls nödvändigheten av att fastslå vad man menar med lön, statens förmläga att ta sig an familjeförsörjningen samt det otillfredsställande i att avskilja en särskild grupp föreläsare, tjänstemän.

Söndagens första föreläsning hölls av Froken Ida Fischer, som talade om särskiltbestämmer för kvinnor i skyddsåtgärftingens. Både fördelar och nackdelar berördes. Det är inte lätt göra ändringar i en lagstiftning, som är internationell. Emellertid komma väl avvägigheterna också här bort alltfördom kvinnornas ansvars- och soldatfärdskänslor väckas.

I början av sin föreläsning uttryckte Dr. Andrew Svedberg att befolkningsträgan är ett problem, som ligger på gränsen till en flerfaldig omvärlden och där för kan belävas en skilda synpunkter. En del exempel på födelse- och dödsförlust visades på en minskad nativitet samtidigt med minskad barnadödlighet kan upptäthålla folkökningen. Till en positiv befolkningspolitik hör underlåtande av äktenskap. Man bör tillse att gifta kvinnor inte få det sämre ställt än ogifta. Arbetet för att skapa goda fysiska och psykiska möjligheter för den nya generationen framhålls som ett hittills föga beaktat men ytterst viktigt problem.

I kursens sista föreläsning upptog fru Ebba Holgersson några av de svårigheter, som kommit till synes vid tillämpningen av kvinnornas medborgerliga rättigheter. Kvinnoörelsen ovan och obenägenhet att deltaga i det allmänna, brist på inbördes solidaritet och ovilja att sprincipfast följa partilärorna; de 1919 års nämnda skäl livväl kunna från att vära ett fel till en förtjänst, yttrande sig i vilighet att pröva från fall till fall eller med andra ord: ta ställning till frågorna innan partivägvalen är träffad. Partipolitiken skrämmar bort oss, politiken, arbetet för allmänt väl kallar oss.

Fru Adler framförde till sist kursdeltagarna tack till föreläsarna och kunde samtidigt med glädje konstatera att intresset ingalunda avtagit under de tre kursdagarna, varför man måhända kunde hoppas på besändande värden. »Kamelinens vägen så måste humanismen vara målet.»

Blev inte vår kurs mer än någon vän: »Om vi kvinnor i alla länder...»

En deltagare.

under den för alla synliga vision av Människan i sin fullkomning som Kristus var, ligger så mycken glädje, kraft och livets upplyselse att det blir meningslöst att tala om offer. Här finns inte kramp, tryck eller våld på personlighet. Man är bortom den fåfänga diskussionen om vad man är skyldig sig själv eller andra.

Den nya ordens medlemmar skiljdes åt med en sådan hälsning som kamrater utbyta när de dra ut på äventyr. Om ett år skulle de mötas för att tala om ett år efteråt. Det var aldeles som i gamla sagor. Men det var bara första hälften, den andra återstår.

SAPONARIAS

flytande Silber

det MODERNA Silverpolermedlet, förlivrar Edert slitna bordssilver samt föremål av koppar, mässing, brons m. m.

Putsar, polerar och konserverar Edert gamla iukt silver. Pris pr flaska 3.50. Liten fl. 1.25. Finnes i färg-, kemikalie-, järn- och specialfärd m. fl.

Partilag: CYLLING & Co. Regeringsg. 12, Sthlm. N. 198 70

När Ni behöver

Vichy- och Sodavatten

Ring då Koop. Mineralvattenfabr. Thor

TEL. SÖDER 156 11 & SÖDER 336 11

Hemsändes direkt efter order